

At: Pob undeb
athrawon yng Nghymru

Trwy e-bost yn unig

06 Gorffennaf 2020

Annwyl gydweithiwr,

Wrth i nesáu at gyfnod traddodiadol gwyliau'r haf rydyn ni'n wynebu ansicrwydd parhaus ynghylch gweithrediadau ysgolion, colegau a lleoliadau addysg eraill yn nhymor yr hydref. Mae ein hymateb fel cenedl i'r pandemig eisoes wedi cael effaith ddwys ar blant, a nawr bod yr haf ar y gorwel, mae perygl y gallai hynny achosi oedi i'r cynllunio manwl sy'n angenrheidiol ar gyfer yr hydref.

Rwy'n pryderu'n fawr am risg oedi o'r fath. Oddi mewn i'r canllawiau gwyddonol, mae'n rhaid i ni geisio mwyafu'r cyfleoedd plant i brofi eu hawliau dynol, gan gynnwys eu hawliau i gael addysg ac i fod yn ddiogel. Rwyf wedi ysgrifennu at y Llywodraeth ar y mater hwn heddiw, i annog mwy o eglurder yn y disgwyliadau fel mater o frys, ond mae gan undebau athrawon hefyd rôl bwysig i'w chwarae.

Mae'n rhaid i iechyd a diogelwch eu haelodau gael y lle blaenaf yn ystyriaethau undebau, ond mae'n rhaid i undebau sicrhau hefyd bod eu haelodau'n teimlo eu bod yn cael eu cefnogi a'u galluogi i gyflawni eu rôl broffesiynol hyd eithaf eu gallu. Gan gadw hyn mewn cof, rwy'n galw ar bob undeb addysg yng Nghymru i wneud y canlynol:

- sicrhau bod cynllunio yn symud ymlaen yn ystod misoedd yr haf fel bod lleoliadau'n barod i ddychwelyd i'r graddau llawnaf sy'n bosibl ar ddiwrnod cyntaf y tymor;
- sicrhau bod rôl broffesiynol eu haelodau wrth addysgu plant yn cael blaenoriaeth. Bu llawer o ffocws yn genedlaethol ar faterion gweithrediadol, ac mae'n hanfodol nad yw addysg ei hun yn cael ei gwrthio o'r neilltu bellach;
- sicrhau eu bod yn cefnogi eu haelodau i ymgysylltu â dysgwyr gartref gan ddefnyddio'r ystod lawn o offer sydd ar blatfform dysgu cenedlaethol Hwb, gan gynnwys cyfleusterau fideo-gynadledda.

Mae'r pandemig hwn wedi dangos rhywbeth rodden ni eisoes yn ei wybod, sef bod gweithwyr addysg proffesiynol yn hanfodol er mwyn i blant gael mynediad i'w hawliau dynol. Mae gwaith aelodau undebau yng Nghymru yn mynd y tu hwnt i alluogi mynediad at hawliau addysgol, a hefyd yn helpu i sicrhau gweddill hawliau plant, gan gynnwys hawliau i fod yn ddiogel, yn iach, i chwarae ac i gyfranogi yn eu cymuned.

Tŷ Ystumllwynarth/Oystermouth House
Llys Siarter/Charter Court, Phoenix Way
Abertawe/Swansea SA7 9FS
01792 765600

post@comisiynyddplant.cymru
post@childrenscommissioner.wales

comisiynyddplant.cymru
childrenscommissioner.wales

Yn wir, mae llawer o weithwyr addysg proffesiynol wedi bod mewn cysylltiad â'm swyddfa yn ystod y misoedd diwethaf i fynegi eu pryderon ynghylch effaith cau ysgolion ar blant ac i rannu eu barn ynghylch yr angen am ymgysylltu o'r newydd â phlant mewn lleoliadau ysgol.

Rwyf wedi cymeradwyo'n gyhoeddus ymateb y proffesiwn addysg i effaith gychwynnol y pandemig, pryd y bu arweinwyr ysgol yn addasu diben ysgolion ac yn sicrhau bod y rhai mwyaf bregus yn cael eu cefnogi. Ond mae'r ddau fis diwethaf wedi dangos nad yw'r penderfyniadau ynghylch ailagor ysgolion wedi bod yn rhai syml, ac arweiniodd hynny ataf fi'n mynegi pryder yn gyhoeddus bod anghydfod ynghylch trefniadau contractiol wedi rhwystro'r cyfnod o bedair wythnos yn ôl y soniwyd amdano wrth deuluoedd a phlant yn wreiddiol.

Mae heriau'n parhau hefyd o ran sicrhau cefnogaeth ddigonol i ddysgu gartref. Bu dros 23,000 o blant a phobl ifanc yn rhan o arolygon yr ymgynghoriad Coronafeirws a Fi a arweiniwyd gan fy swyddfa, lle gwelwyd bod hanner y disgyblion uwchradd yn pryderu am golli tir a bod llawer yn gofyn am fwy o ffrydio byw a chynnwys fideo i'w helpu gyda'u haddysg. Rwy'n pryderu bod cyngor undebau fel petai wedi annog rhai gweithwyr proffesiynol i beidio â ffrydio'n fyw ar sail diogelu, er nad yw hynny wedi'i gyfiawnhau yn fy marn i o ystyried y canllawiau diogelu sydd ar gael ar Hwb.

Wrth i'r pandemig symud yn ei flaen, mae'n rhaid i ni gydnabod y bydd elfen o ansicrwydd ynghylch y dyfodol yn parhau, a bod angen i ni weithio'n hyblyg ac yn ymatebol ar draws pob sector. Gan gadw hyn mewn cof, rwy'n annog pob un o'r undebau addysg yng Nghymru i weithio i gael hyd i atebion, fel bod modd mwyafu cyfleoedd plant i brofi eu hawliau dynol.

Rhaid sicrhau nad yw cyfnod gwyliau'r haf yn cael ei wastraffu. Wrth gwrs, mae gweithwyr proffesiynol yn haeddu egwyl, ond mae'n rhaid i'n hysgolion fod yn barod i roi'r profiad llawnaf posibl o addysg i blant pan ddaw wythnos gyntaf y tymor. Mae plant eisoes wedi colli llawer, ac allwn ni ddim rhagweld yn sicr beth fydd y sefyllfa yn y gaeaf, pryd y gallai fod angen cau am gyfnodau pellach. Mae angen i ysgolion fod ar agor cymaint â phosib, ac mae angen hefyd i weithwyr proffesiynol fod yn defnyddio'r ystod lawn o offer sydd ar gael i gefnogi dysgu gartref.

Daeth y genedl at ei gilydd i ddarparu'r ymateb angenrheidiol i'r sector iechyd, ac maen rhaid i ni nawr sicrhau'r un ymateb i fydd addysg. Fel mewn sectorau eraill, mae angen i'n gweithwyr addysg proffesiynol addasu'n gyflym a gweithio'n wahanol yn y cyfnod eithriadol hwn. Rwy'n gwybod bod addysg yng Nghymru yn llawn gweithwyr proffesiynol ymroddedig ac arloesol sy'n chwarae rôl hanfodol bwysig ym mywydau plant. Mae'n rhaid i'r gweithwyr proffesiynol hyn gael cefnogaeth eu hundebau i wneud hynny hyd eithaf eu gallu, gan fod angen hynny ar ein plant a'n pobl ifanc yng Nghymru, a hynny ar frys.

Yn gywir,

Sally

Sally Holland
Comisiynydd Plant Cymru Children's
Commissioner for Wales

